

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/22-01/31

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 12. svibnja 2022.

P.Z.E. br. 278

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 12. svibnja 2022. godine.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njejoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnice Margaretu Mađerić i Mariju Pletikosu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-01/21
URBROJ: 50301-04/12-22-5

Zagreb, 12. svibnja 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnice Margaretu Maderić i Mariju Pletikosu.

3
PREDSJEDNIK

on
Andrej Plenković

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE VIJEĆA (EU) 2019/1111
OD 25. LIPNJA 2019. O NADLEŽNOSTI, PRIZNAVANJU I IZVRŠENJU ODLUKA
U BRAČNIM SPOROVIMA I U STVARIMA POVEZANIMA S RODITELJSKOM
ODGOVORNOŠĆU TE O MEĐUNARODNOJ OTMICI DJECE**

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE VIJEĆA (EU) 2019/1111
OD 25. LIPNJA 2019. O NADLEŽNOSTI, PRIZNAVANJU I IZVRŠENJU ODLUKA
U BRAČNIM SPOROVIMA I U STVARIMA POVEZANIMA S RODITELJSKOM
ODGOVORNOŠĆU TE O MEĐUNARODNOJ OTMICI DJECE**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTEĆI**

Na razini Europske unije donesena je Uredba Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (SL L 178, 2.7.2019 - u daljnjem tekstu: Uredba). Uredba se primjenjuje na sve države članice Europske unije osim Danske (uvodna izjava 96. Uredbe). Uredba se primjenjuje od 1. kolovoza 2022., osim članaka 92. (Izmjene priloga), 93. (Izvršavanje delegiranja ovlasti) i 103. (Informacije koje treba dostaviti Komisiji), koji se primjenjuju od 22. srpnja 2019. Republika Hrvatska je dostavila je sve potrebne informacije u propisanim rokovima.

Također, ovom Uredbom stavlja se izvan snage Uredba Vijeća (EZ) 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) 1347/2000 (SL L 338, 23.12.2003.), s time da se ona i dalje primjenjuje na odluke donesene u sudskim postupcima koji su pokrenuti, na autentične isprave koje su službeno sastavljene ili upisane u registar te na sporazume koji su postali izvršivi u državi članici sklapanja prije 1. kolovoza 2022., a obuhvaćeni su područjem primjene te Uredbe.

Uredbom se uspostavlja jedinstvena pravila o nadležnosti za razvod, zakonsku rastavu i poništaj braka te za sporove o roditeljskoj odgovornosti s međunarodnim elementom. Ovom se Uredbom, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 2., olakšava optjecaj odluka te autentičnih isprava i određenih sporazuma u Europskoj uniji utvrđivanjem odredbi o njihovom priznanju i izvršenju u drugim državama članicama. I konačno, ovom se Uredbom nadopunjuje Haška konvencija od 25. listopada 1980. o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece („Narodne novine - dodatak Međunarodni ugovori“, broj 8/18.) u pogledu odnosa među državama članicama te se osnažuje pravo djeteta na izražavanje vlastitog mišljenja. Ovom se Uredbom uređenjem navedenih pitanja jača pravna sigurnost i povećava fleksibilnost, kao i osigurava bolji pristup sudskim postupcima te veća učinkovitost takvih postupaka.

Kao instrument sekundarnog zakonodavstva Europske unije, ova je Uredba izravno primjenjiva na području država članica, slijedom čega se na nacionalnoj razini donose odgovarajući propisi u onoj mjeri koja je potrebna za učinkovitu primjenu Uredbe.

U odnosu na Uredbu i osiguranje pretpostavki za njezinu primjenu valjalo je odrediti središnje tijelo, nadležna tijela za postupanje i donošenje odluka te njihov djelokrug, kao i određena pitanja suradnje između tijela. Ujedno, ovim zakonom uređuju se određena pitanja nadležnosti tijela, a osobito pitanje sporazuma o nadležnosti u postupcima međunarodne otmice djece, litispendencije te se detaljnije uređuju određena pitanja provedbe odredbi Uredbe u dijelu kojim se uređuje prijenos nadležnosti. Također, ovim zakonom detaljnije su uređena provedbena pitanja koja se tiču izdavanja potvrda predviđenih Uredbom te upotrebe videokonferencije ili druge tehnologije za komunikaciju na daljinu, a naglašena je i potreba žurnog postupanja. Ujedno, ovim zakonom ukazuje se na važnost dobrobiti djeteta i mirnog rješavanja sporova u postupcima koji se vode na temelju Uredbe.

Donošenjem ovoga zakona određivanjem središnjeg tijela i nadležnih tijela jasno se određuje institucionalni okvir provedbe Uredbe, prepoznajući ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi kao Središnje tijelo Republike Hrvatske, u skladu s uvodnim izjavama Uredbe, te određujući prije svega sudove, Hrvatski zavod za socijalni rad i Centar za posebno skrbništvo kao nadležna tijela. Ujedno, ovim zakonom se jasnije određuju pravila postupanja pri upućivanju određenih zamolnica na temelju Uredbe, u pogledu zahtjeva vezanih uz dostavu dokumentacije, sukladno potrebi osiguranja učinkovitog i žurnog postupanja u predmetima koji se tiču roditeljske odgovornosti. Ovim zakonom jasno se određuje provedba odredbi Uredbe kojima se uređuje izbor suda te se propisuje mogućnost postizanja sporazuma o nadležnosti za postupke o roditeljskoj skrbi u vezi s postupcima međunarodne otmice djece.

Također, ovim propisom dodatno je uređeno pitanje litispendencije. Ovim zakonom će se naglasiti važnost provođenja žurnog postupka te važnost dobrobiti djeteta i omogućavanja djetetu izražavanje vlastitog mišljenja, s naglaskom na nadležnosti Centra za posebno skrbništvo. Ujedno, ovim zakonom tijela se upućuju na primjenu sekundarnog zakonodavstva Europske unije kojim se uređuje uporaba videokonferencije, a uvrštenjem odredbe o poticanju izravne sudačke komunikacije usklađuje se sa zahtjevima koje u tome dijelu postavlja Uredba. Nadalje, ovim zakonom se dodatna vrijednost uvodi odredbom o mirnom rješavanju spora. Jasnim normativnim određenjem pojedinih pitanja o provedbi odredbi Uredbe o pravnoj pomoći, izdavanju i ispravku potvrda i potvrda o neizvršivosti te pravnim lijekovima ostvaruju se zahtjevi pravne sigurnosti, određenosti i javnosti, komplementarno s informacijama koje će biti objavljene na mrežnim stranicama Portala E-pravosuđe, a koje su od značaja za nadležna tijela i za građane. Ovim zakonom dodatno će se urediti i procesna, odnosno provedbena pitanja prijenosa nadležnosti u postupcima o roditeljskoj odgovornosti između sudova različitih država, rukovodeći se najboljim interesom djeteta.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske. Sredstva za provedbu ovoga zakona osigurana su u okviru redovne djelatnosti tijela nadležnih za provedbu ovoga zakona.

Za provedbu ovoga zakona sredstva su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2022. godinu na poziciji Administracija i upravljanje na skupini računa 31 - rashodi za zaposlene na izvoru financiranja 11 i odnose se na plaće službenika u ustrojstvenoj jedinici Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, nadležnoj za obavljanje poslova središnjeg tijela. Nisu potrebna dodatna sredstva za plaće budući da će se potreban broj službenika osigurati unutarnjom preraspodjelom službenika.

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE VIJEĆA (EU) 2019/1111
OD 25. LIPNJA 2019. O NADLEŽNOSTI, PRIZNAVANJU I IZVRŠENJU ODLUKA
U BRAČNIM SPOROVIMA I U STVARIMA POVEZANIMA S RODITELJSKOM
ODGOVORNOŠĆU TE O MEĐUNARODNOJ OTMICI DJECE**

I. UVODNE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom određuje se središnje tijelo nadležno za provedbu Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (SL L 178, 2.7.2019. - u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EU) 2019/1111), te djelokrug i način rada središnjeg tijela.

(2) Ovim Zakonom utvrđuju se tijela nadležna za postupanje te za donošenje odluka u području primjene Uredbe iz stavka 1. ovoga članka.

Pravo Europske unije

Članak 2.

Ovim se Zakonom osigurava provedba Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

Pojmovi

Članak 3.

Pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi uporabljeni u Uredbi Vijeća (EU) 2019/1111.

II. NADLEŽNA TIJELA I POSTUPCI

Središnje tijelo

Članak 4.

(1) Središnje tijelo iz članka 76. Uredbe Vijeća 2019/1111 je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Središnje tijelo).

(2) Pri provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 i ovoga Zakona Središnje tijelo surađuje s tijelima državne uprave nadležnima za poslove pravosuđa, unutarnjih poslova, vanjskih i europskih poslova te drugim državnim tijelima.

(3) Tijelo iz čijeg djelokruga se traži određeni podatak i/ili usluga, obvezno je postupiti bez odgode radi brzog i učinkovitog postupanja Središnjeg tijela.

(4) Ako zatraženi podatak ili usluga iz stavka 3. ovoga članka nije u djelokrugu zamoljenog tijela, dotično tijelo je dužno bez odgode ustupiti zahtjev nadležnom tijelu i o tome na najbrži mogući način obavijestiti Središnje tijelo.

Djelokrug Središnjeg tijela

Članak 5.

(1) Središnje tijelo obavlja poslove propisane Uredbom Vijeća (EU) 2019/1111 i ovim Zakonom.

(2) Kad u postupku radi prijenosa nadležnosti, određivanja privremenih mjera, utvrđivanja litispencije, paralelnih postupaka, prekograničnog smještaja te izrade izvješća nadležna tijela traže pomoć Središnjeg tijela, zamolnica za pomoć dostavlja se na hrvatskom jeziku, s prijevodom na službeni jezik zamoljene države, odnosno na drugi jezik koji zamoljena država izričito prihvaća.

(3) Zamolnica za pomoć i druga dokumentacija dostavlja se Središnjem tijelu u prijevodu na jezik zamoljene države i u drugim slučajevima, kad to zahtijeva zamoljena država ili središnje tijelo.

(4) Iznimno, Središnje tijelo može, s obzirom na okolnosti slučaja, prema procjeni, samostalno osigurati prijevod zamolnice i dokumentacije na jezik zamoljene države.

Nadležna tijela za primjenu i njihov djelokrug

Članak 6.

(1) Nadležna tijela za donošenje odluka na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 su sudovi, Hrvatski zavod za socijalni rad (u daljnjem tekstu: Zavod) i ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi, sukladno s propisanim djelokrugom i nadležnostima tih tijela.

(2) Centar za posebno skrbništvo i druga tijela, sukladno s propisanim djelokrugom i nadležnostima tih tijela, nadležni su za provođenje određenih postupaka na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

Sporazum o nadležnosti u predmetima roditeljske odgovornosti u postupcima međunarodne otmice djece

Članak 7.

Sud pred kojim je pokrenut postupak radi povratka djeteta u skladu s odredbama Haške konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece iz 1980. nadležan je i za odlučivanje o stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću ako je postignut sporazum stranaka tijekom postupka povratka, u skladu s člankom 10. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

Litispencija

Članak 8.

Smatra se da je pred sudom pokrenut postupak u smislu odredbe članka 17. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 pokretanjem postupka obveznog savjetovanja pred Zavodom pod uvjetom da je nakon toga pokrenut postupak pred sudom Republike Hrvatske u skladu s poglavljem II. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

Žurnost postupka

Članak 9.

(1) U svim postupcima pokrenutim temeljem odredbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111, nadležna tijela dužna su postupati bez odgode.

(2) U postupcima povratka djeteta u slučajevima protupravnog odvođenja i zadržavanja, sudovi svakog stupnja trebaju donijeti odluku najkasnije šest tjedana od pokretanja postupka, osim ako to zbog iznimnih okolnosti nije moguće.

Dobrobit djeteta

Članak 10.

(1) Nadležna tijela osobito paze na zaštitu prava i dobrobiti djeteta u svim postupcima koji se provode po Uredbi Vijeća (EU) 2019/1111.

(2) Nadležna tijela dužna su omogućiti djetetu izražavanje vlastitog mišljenja, koje se uzima u obzir sukladno njegovoj dobi i zrelosti, a dijete svoje mišljenje izražava izravno ili putem posebnog skrbnika.

(3) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka sud će imenovati djetetu posebnog skrbnika iz Centra za posebno skrbništvo.

Upotreba videokonferencije ili druge tehnologije za komunikaciju na daljinu

Članak 11.

(1) U postupcima pokrenutim temeljem odredbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 potiče se uporaba videokonferencije ili druge tehnologije za komunikaciju na daljinu sukladno odredbama Uredbe (EU) 2020/1783 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (izvođenje dokaza) (SL L 405, 2.12.2020.), osim ako to ne bi bilo primjereno za pravično vođenje postupka.

(2) U cilju ubrzanja postupka potiče se i izravna sudačka komunikacija.

Mirno rješavanje sporova

Članak 12.

Nadležna tijela potiču mirno rješavanje spora, osobito putem obiteljske medijacije, osim ako bi to bilo suprotno interesima djeteta ili bi se time neopravdano odgodio postupak.

Pravna pomoć

Članak 13.

Za odobravanje pravne pomoći, sukladno članku 74. stavku 2. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111, nadležna su upravna tijela u županijama, odnosno Gradu Zagrebu.

Izdavanje i ispravak potvrda i potvrde o neizvršivosti

Članak 14.

(1) Za izdavanje potvrda iz članka 36. stavka 1. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 nadležni su općinski sudovi koji su donijeli odluku na koju se potvrda odnosi.

(2) Ako su ispunjene pretpostavke za izdavanje potvrde iz članka 36. stavka 1. i članka 47. stavka 1. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111, općinski sud izdaje potvrdu na propisanom obrascu.

(3) Protiv rješenja općinskog suda o odbačaju ili odbijanju zahtjeva za izdavanje potvrde dopuštena je žalba.

(4) Za ispravak potvrda iz članka 37. stavka 1. i članka 48. stavka 1. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 te za izdavanje potvrda o neizvršivosti ili ograničenju izvršivosti iz članka 49. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 nadležni su općinski sudovi koji su donijeli odluku na koju se potvrda odnosi.

(5) Protiv rješenja općinskog suda o ispravku potvrde iz članka 37. stavka 1. i članka 48. stavka 1. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 ili povlačenju potvrde iz članka 48. stavka 2. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 dopuštena je žalba.

(6) Na postupak i odlučivanje po žalbi protiv rješenja općinskog suda iz stavaka 3. i 5. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi o postupku i odlukama o žalbi protiv rješenja u izvanparničnom postupku.

Pravni lijekovi

Članak 15.

Za osporavanje ili pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja nadležni su županijski sudovi čija je nadležnost u obiteljskim predmetima određena sukladno propisu koji regulira područja i sjedišta sudova.

III. PRIJENOS NADLEŽNOSTI

Odlazni zahtjevi

Prijenos nadležnosti na sud druge države članice po zahtjevu stranke

Članak 16.

(1) Stranka koja zahtijeva prijenos nadležnosti sudu druge države članice uz taj zahtjev mora dostaviti dokaze koji upućuju na ispunjenje uvjeta propisanih člankom 12. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

(2) U zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka stranka može predložiti sud druge države članice kome se predlaže prenijeti nadležnost.

(3) Ako utvrdi da su ispunjene pretpostavke za prijenos nadležnosti, sud donosi rješenje kojim poziva stranku da u roku ne duljem od 15 dana obavijesti sud te druge države članice o postupku u tijeku i mogućnosti prijenosa nadležnosti, te da podnese zahtjev tom sudu.

(4) Dokaz o podnesenom zahtjevu sudu druge države članice stranka je dužna dostaviti u roku ne duljem od osam dana od dana podnošenja toga zahtjeva.

(5) Do konačne odluke suda druge države članice o prihvaćanju nadležnosti sud će zastati s raspravljanjem o zahtjevu, odnosno prijedlogu u predmetu roditeljske odgovornosti.

(6) Ako stranka ne dostavi dokaz o podnesenom zahtjevu sudu druge države članice u roku iz stavka 4. ovoga članka, sud će nastaviti s raspravljanjem o zahtjevu, odnosno prijedlogu u predmetu roditeljske odgovornosti.

(7) Protiv rješenja kojim sud odlučuje o zahtjevu za prijenos nadležnosti stranka može podnijeti žalbu u roku od tri dana od dana uručenja, odnosno dostave prijepisa rješenja.

(8) O žalbi odlučuje drugostupanjski sud koji mora donijeti i otpremiti odluku u roku od osam dana od dana primitka žalbe.

(9) Sud može odrediti da pravni učinci rješenja iz stavka 3. ovoga članka nastupaju prije pravomoćnosti ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta.

Prijenos nadležnosti na sud druge države članice po službenoj dužnosti

Članak 17.

(1) Nadležni sud koji smatra da bi sud druge države članice s kojom je dijete posebno povezano bio prikladniji za procjenu interesa djeteta može po službenoj dužnosti zastati s raspravljanjem o zahtjevu, odnosno prijedlogu u predmetu roditeljske odgovornosti te zatražiti od suda druge države članice da se proglasi nadležnim.

(2) Rješenje o zastoju postupka mora sadržavati razloge za prijenos nadležnosti.

(3) Sud će prije donošenja rješenja iz stavka 2. ovoga članka omogućiti strankama da se izjasne o mogućnosti i razlozima za prijenos nadležnosti.

(4) Protiv rješenja suda iz stavka 2. ovoga članka stranka može podnijeti žalbu u roku od tri dana od dana uručenja, odnosno dostave prijepisa rješenja.

(5) O žalbi odlučuje drugostupanjski sud koji mora donijeti i otpremiti odluku u roku od osam dana od dana primitka žalbe.

(6) Sud može odrediti da pravni učinci rješenja iz stavka 2. ovoga članka nastupaju prije pravomoćnosti ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta.

Zajedničke odredbe

Članak 18.

(1) Komunikacija između nadležnog suda i suda od kojeg je zatraženo da se proglašeni nadležnim odvija se putem Središnjeg tijela, izravno između sudova ili putem Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima, dopisom vidljivim u spisu ili elektroničkim putem.

(2) U slučaju isteka roka predviđenog člankom 12. stavkom 3. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 ili ako sud druge države članice ne prihvati nadležnost nadležni sud će po službenoj dužnosti nastaviti s postupkom.

(3) Ako primi obavijest o prihvaćanju nadležnosti od suda druge države članice, nadležni sud oglasit će se nenadležnim i utvrditi da se postupak nastavlja pred sudom te druge države članice u skladu s člankom 12. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

Dolazni zahtjevi

Zahtjev za prijenos nadležnosti od strane suda države članice koja je nadležna

Članak 19.

(1) U slučaju zahtjeva za prijenos nadležnosti od strane stranke ili suda države članice koja je nadležna, sud će prihvatiti nadležnosti ako je zbog posebnih okolnosti slučaja to u interesu djeteta u skladu s člankom 12. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111.

(2) O zahtjevu za prijenos nadležnosti iz stavka 1. ovoga članka sud će odlučiti rješenjem u roku od šest tjedana od pokretanja postupka, odnosno primitka zahtjeva za prijenos nadležnosti, te će bez odgode obavijestiti sud druge države članice pred kojim je postupak pokrenut ranije o prijehu prijepisa nadležnosti.

(3) Sud će prije donošenja rješenja iz stavka 2. ovoga članka omogućiti strankama da se izjasne o mogućnosti i razlozima za prijenos nadležnosti.

(4) Protiv rješenja kojim sud odlučuje o zahtjevu za prijenos nadležnosti stranka može podnijeti žalbu u roku od tri dana od dana uručenja, odnosno dostave prijepisa rješenja.

(5) O žalbi odlučuje drugostupanjski sud koji mora donijeti i otpremiti odluku u roku od osam dana od dana primitka žalbe.

(6) Sud može odrediti da pravni učinci rješenja iz stavka 2. ovoga članka nastupaju prije pravomoćnosti ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta.

(7) Prijenos nadležnosti ne proizvodi učinke za buduće postupke.

Zahtjev za prijenos nadležnosti od strane suda države članice koja nije nadležna

Članak 20.

(1) U slučaju zahtjeva za prijenos nadležnosti od strane suda države članice koja nije nadležna u skladu s člankom 13. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111, sud će prihvatiti prijenos nadležnosti ako utvrdi da je s tom državom dijete posebno povezano u skladu s člankom 12. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 i ako smatra da je zbog posebnih okolnosti slučaja to u interesu djeteta.

(2) O zahtjevu za prijenos nadležnosti iz stavka 1. ovoga članka sud će odlučiti rješenjem u roku od šest tjedana od primitka toga zahtjeva te će bez odgode obavijestiti sud koji je podnio zahtjev o prihvatu prijenosa nadležnosti i dokazima koji se nalaze u spisu.

(3) Sud će prije donošenja rješenja iz stavka 2. ovoga članka omogućiti strankama da se izjasne o mogućnosti i razlozima za prijenos nadležnosti.

(4) Protiv rješenja kojim sud odlučuje o zahtjevu za prijenos nadležnosti stranka može podnijeti žalbu u roku od tri dana od dana uručenja, odnosno dostave prijepisa rješenja.

(5) O žalbi odlučuje drugostupanjski sud koji mora donijeti i otpremiti odluku u roku od osam dana od dana primitka žalbe.

(6) Sud može odrediti da pravni učinci rješenja iz stavka 2. ovoga članka nastupaju prije pravomoćnosti ako je to potrebno radi zaštite dobrobiti djeteta.

(7) U slučaju protupravnog odvođenja ili zadržavanja djeteta u državi članici koja nije nadležna, prijenos nadležnosti sudu te države članice nije dopušten.

IV. PREKOGRANIČNI SMJEŠTAJ

Odlazni zahtjevi

Smještaj djeteta u drugu državu članicu Europske unije

Članak 21.

(1) Kad nadležno tijelo razmatra smještaj djeteta u drugu državu članicu, informacije iz članka 79. točke f) Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 može pribaviti putem Središnjeg tijela.

(2) Kad nadležno tijelo razmatra smještaj djeteta u drugu državu članicu u skladu s člankom 82. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111, zatražit će putem Središnjeg tijela:

- pristanak nadležnog tijela te države, ako je takav pristanak potrebno pribaviti u skladu s člankom 103. stavkom 1. točkom (g) Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 i
- suglasnost nadležnog tijela države članice za dostavom izvješća Zavodu o djetetu jednom godišnje za vrijeme trajanja smještaja u toj državi članici, ako se radi o odluci o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj ili ustanovu socijalne skrbi.

Dolazni zahtjevi

Smještaj djeteta iz druge države članice u Republiku Hrvatsku

Članak 22.

(1) Kad Središnje tijelo zaprimi zahtjev za smještaj djeteta iz druge države članice u Republiku Hrvatsku, dostavlja odluku u skladu s člankom 82. točkom 6. Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111, nakon što je pribavilo potrebna mišljenja i informacije.

(2) Tijelo nadležno za davanje pristanka za prekogranični smještaj djeteta u Republici Hrvatskoj je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prijelazne odredbe

Članak 23.

(1) Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 u području nadležnosti, priznanja i izvršenja sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom skrbi („Narodne novine“, broj 127/13.).

(2) Centri za socijalnu skrb postupaju sukladno odredbama ovoga Zakona do početka rada Hrvatskog zavoda za socijalni rad i preuzimanja poslova sukladno članku 317. stavku 5. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 18/22. i 46/22.).

Prestanak važenja propisa

Članak 24.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 u području nadležnosti, priznanja i izvršenja sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom skrbi („Narodne novine“, broj 127/13.).

Stupanje na snagu

Članak 25.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. kolovoza 2022.

OBRAZLOŽENJE

Uz članke 1. i 2.

Ovim se člankom određuje predmet Zakona, a to je provedba Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (SL L 178, 2.7.2019. - u daljnjem tekstu: Uredba). Također, cilj je zakona odrediti središnje tijelo nadležno za provedbu Uredbe te djelokrug i način njegova rada, kao i ostala tijela nadležna za postupanje i donošenje odluka. Ovim se propisom u nacionalnom pravnom poretku uređuju pojedinosti koje su instrumentom sekundarnog zakonodavstva Europske unije ostavljene u nadležnosti država članica.

Uz članak 3.

Ovim se člankom ističe da korišteni pojmovi imaju jednako značenje kao i oni korišteni u samoj Uredbi, te su navedeni u članku 2. Uredbe (Definicije).

Uz članak 4.

Ovim se člankom kao središnje tijelo za provedbu Uredbe određuje ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi. Navedeno slijedi preporuku navedenu u uvodnoj izjavi 72. Uredbe, budući da je određeno isto središnje tijelo za provedbu Haške konvencije od 25. listopada 1980. o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece („Narodne novine - dodatak Međunarodni ugovori“, broj 8/18.) te Haške konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece („Narodne novine - dodatak Međunarodni ugovori“, broj 5/09.).

Nadalje, ističe se dužnost međusobne suradnje Središnjeg tijela i drugih tijela državne uprave, osobito onih nadležnih za poslove pravosuđa, unutarnjih poslova te vanjskih i europskih poslova. Propisuje se obveza žurnog postupanja, kako bi Središnje tijelo bilo u mogućnosti postupati brzo i učinkovito.

Uz članak 5.

Ovim se člankom ukazuje na opće i posebne zadaće središnjih tijela, kako su određene člancima 77. i 79. Uredbe.

Uz članak 6.

Kao ključna nadležna tijela za donošenje odluka i provedbu postupaka temeljem Uredbe ovim se člankom određuju sudovi, Hrvatski zavod za socijalni rad te ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi, sukladno s propisanim djelokrugom i nadležnostima tih tijela.

Također, ovim se člankom navodi da su za provođenje određenih postupaka nadležna i druga tijela, pri čemu se osobito ističe Centar za posebno skrbništvo, u svjetlu zahtjeva za pribavljanjem mišljenja djeteta.

Uz članak 7.

Ovim se člankom potiče države članice s koncentracijom nadležnosti da razmotre omogućavanje sudu pred kojim je pokrenut postupak podnošenjem zahtjeva za povratak u skladu s Haškom konvencijom iz 1980. da izvršava i nadležnost koju su stranke dogovorile ili prihvale u skladu s Uredbom, u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću ako je postignut sporazum stranaka tijekom postupka povratka. Navedeno slijedi uvodnu izjavu 22. Uredbe.

Uz članak 8.

Ovim se člankom utvrđuje trenutak u kojem se smatra da je pred sudom pokrenut postupak za potrebe ove Uredbe. Sukladno dosadašnjoj praksi Suda Europske unije, trebalo bi dostajati da je poduzet prvi korak u skladu s nacionalnim pravom, uključujući i obvezni postupak mirenja pred nacionalnim tijelom za mirenje, pod uvjetom da je podnositelj zahtjeva nakon toga poduzeo sve radnje koje je trebao poduzeti u vezi s izvršenjem drugog koraka. Navedeno slijedi uvodnu izjavu 35. Uredbe.

Uz članak 9.

Ovim se člankom propisuje načelo žurnosti postupka. Također, propisuje se da se u postupcima međunarodne otmice odluka u svakom stupnju sudovanja treba donijeti u roku od šest tjedana, osim ako to zbog iznimnih okolnosti nije moguće. Navedeno slijedi uvodnu izjavu 42. Uredbe.

Uz članak 10.

Ovim se člankom načelo dobrobiti i zaštite najboljeg interesa djeteta određuje kao temeljno u svim postupanjima. U tom se smislu osobito ističe pravo djeteta na izražavanje mišljenja o stvarima koje ga se tiču, a koje se kad je izraženo uzima u obzir sukladno djetetovoj dobi i zrelosti, sukladno članku 21. te članku 26. Uredbe, što je standard uspostavljen osobito člankom 3. Konvencije o pravima djeteta.

Dijete mišljenje izražava izravno ili putem posebnog skrbnika, kojeg imenuje sud iz redova djelatnika Centra za posebno skrbništvo. Na taj se način ispunjava temeljeno načelo, istaknuto u uvodnoj izjavi 39. Uredbe, da se djetetu treba pružiti stvarnu i učinkovitu mogućnost izražavanja vlastitog mišljenja te uzimanja tog mišljenja u obzir pri procjeni interesa djeteta.

Uz članak 11.

Ovim se člankom potiče upotreba videokonferencije, odnosno drugih tehnologija za komunikaciju na daljinu, a sukladno Uredbi (EU) 2020/1783 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (izvođenje dokaza) (SL L 405, 2.12.2020.), osim u slučajevima kad to ne bi bilo primjereno za pravično vođenje postupka. S ciljem ostvarenja načela žurnosti i ubrzanja postupka, potiče se i izravna sudačka komunikacija. Navedeno je sukladno uvodnoj izjavi 53. Uredbe.

Uz članak 12.

Ovim se člankom promiče mirno rješavanje sporova, osobito putem obiteljske medijacije, sukladno preporuci istaknutoj u uvodnoj izjavi 43. Uredbe kao i članku 25. Uredbe. Ovaj način rješavanja sporova ne provodi se ako bi to bilo protivno interesima djeteta ili bi se time odgađala provedba postupka.

Uz članak 13.

Ovim se člankom kao tijela nadležna za odobravanje pravne pomoći određuju upravna tijela u županijama, odnosno Gradu Zagrebu.

Uz članak 14.

Ovim se člankom uređuje izdavanje potvrda iz članka 36. stavka 1. i članka 47. stavka 1. Uredbe te izdavanje potvrda o neizvršivosti ili ograničenju izvršivosti iz članka 49. Uredbe. Također, propisuju se žalba protiv rješenja općinskog suda o odbačaju ili odbijanju zahtjeva za izdavanje potvrda te protiv rješenja općinskog suda o ispravku potvrde iz članka 37. stavka

1. i članka 48. stavka 1. Uredbe ili povlačenju potvrde iz članka 48. stavka 2. Uredbe. Na postupak i odlučivanje o žalbi protiv rješenja općinskog suda na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi o postupku i odlukama o žalbi protiv rješenja u izvanparničnom postupku. Riječ je o upućivanju na opće odredbe Obiteljskog zakona o izvanparničnim postupcima, i to o žalbi remonstrativno-devolutivnog karaktera.

Uz članak 15.

Ovim se člankom kao nadležni sudovi za osporavanje ili pravni lijek protiv odluke o zahtjevu za odbijanje izvršenja u skladu s člankom 61. stavkom 2. Uredbe određuju županijski sudovi čija je nadležnost u obiteljskim predmetima određena sukladno propisu koji regulira područja i sjedišta sudova.

Uz članak 16.

Ovim se člankom uređuju pojedinosti postupka u slučaju kad stranka postavi zahtjev za prijenos nadležnosti na sud druge države članice. Uz sadržaj sudskog rješenja, dopušta se izjavljivanje pravnog lijeka te se određuju instruktivni rokovi postupanja.

Uz članak 17.

Ovim se člankom uređuju pojedinosti u kojima nadležni domaći sud smatra da bi, primjenom kriterija proksimiteta, sud druge države članice trebao prihvatiti nadležnost. Uz sadržaj sudskog rješenja, dopušta se izjavljivanje pravnog lijeka te se određuju instruktivni rokovi postupanja.

Uz članak 18.

Ovom se normom uređuju opća pravila koja se odnose na odlazne zahtjeve vezane uz prijenos nadležnosti. Prvo se pravilo odnosi na komunikaciju između Središnjeg tijela i zamoljenog suda, pri čemu je to mogućnost, ne i nužnost, te nikako ne isključuje mogućnost izravne sudačke komunikacije, koja je za sva postupanja prema Uredbi uređena člankom 11. ovog provedbenog propisa. Uređuje se i postupanje nacionalnog suda u slučaju prihvaćanja odnosno neprihvaćanja nadležnosti od strane zamoljenog suda.

Uz članak 19.

Ovim se člankom uređuje postupanje po zahtjevu koji postavlja sud države članice koja je nadležna za odlučivanje. Sud tada procjenjuje posebne okolnosti slučaja u smislu interesa djeteta, sukladno članku 12. stavku 2. Uredbe. Propisuje se rok za donošenje rješenja te propisuje bezodgodna dužnost obavještanja suda pred kojim je postupak pokrenut ranije. Uz sadržaj sudskog rješenja, dopušta se izjavljivanje pravnog lijeka te se određuju instruktivni rokovi postupanja. Ističe se nadalje da prijenos nadležnosti ne proizvodi učinke za buduće postupke, dakle ne uspostavlja se atrakcijski kriterij.

Uz članak 20.

Ovim se člankom uređuje postupanje suda koji nije nadležan prema članku 13. Uredbe, a prima zahtjev suda države članice koja nije nadležna. Sud postupajući prema načelu proksimiteta i najboljeg interesa djeteta, sve sukladno članku 12. stavku 2. Uredbe može prihvatiti prijenos. Ističe se da ako je riječ o tzv. građanskopravnoj otmici djece, a dijete je protupravno odvedeno ili zadržano u državi članici koja nije nadležna, prijenos nadležnosti nije dopušten.

Uz članak 21.

Ovim se člankom uređuje postupanje nadležnog domaćeg tijela prilikom razmatranja smještaja djeteta u drugoj državi članici. Prilikom podnošenja prijedloga nadležnom sudu, pored dokumentacije predviđene odredbama drugih nacionalnih propisa, nadležno tijelo dužno je priložiti i pisani pristanak nadležnog tijela države članice u koju se dijete smješta te pisanu suglasnost nadležnog tijela te države članice za dostavom godišnjeg izvješća o djetetu.

Uz članak 22.

Ovim se člankom uređuje postupanje nadležnih tijela po zaprimanju zahtjeva druge države članice za smještajem djeteta u Republiku Hrvatsku. Također se određuje tijelo nadležno za davanje pristanka za prekogranični smještaj djeteta u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 23.

Ovim se člankom uređuje dovršetak pokrenutih postupaka prema odredbama provedbenog propisa koji se odnosio na Uredbu Vijeća (EZ) 2201/2003. Ovim se člankom također propisuje da centri za socijalnu skrb postupaju sukladno odredbama ovoga Zakona do početka rada Hrvatskog zavoda za socijalni rad i preuzimanja poslova sukladno članku 317. stavku 5. Zakona o socijalnoj skrbi.

Uz članak 24.

Ovim se člankom propisuje prestanak važenja ranijeg provedbenog zakona osim u postupcima u kojima se primjenjuje i ranija uredba - Uredba Vijeća (EZ) 2201/2003, sukladno članku 100. stavku 2. Uredbe, a što je usklađeno i sa stavljanjem izvan snage ranije Uredbe, sukladno članku 104. Uredbe.

Uz članak 25.

Ovim se člankom uređuje stupanje na snagu ovoga provedbenog propisa, na dan 1. kolovoza 2022., što je usklađeno s trenutkom početka primjene svih odredbi Uredbe, a sukladno članku 105. te Uredbe.

Prilozi:

- Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću
- Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije

OBRAZAC
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU
O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O PROVEDBI UREDBE VIJEĆA (EU) 2019/1111
OD 25. LIPNJA 2019. O NADLEŽNOSTI, PRIZNAVANJU I IZVRŠENJU ODLUKA U
BRAČNIM SPOROVIMA I U STVARIMA POVEZANIMA S RODITELJSKOM
ODGOVORNOŠĆU TE O MEĐUNARODNOJ OTMICI DJECE

Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom javnom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Svrha dokumenta	Izvješće o provedenom javnom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece
Datum dokumenta	26. travnja 2022.
Verzija dokumenta	I
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	67
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	Predstavnik Općinskog građanskog suda u Zagrebu Predstavnik Centra za socijalnu skrb Zagreb Predstavnik Centra za posebno skrbništvo Predstavnici Sveučilišta u Zagrebu, Pravni fakultet Zagreb Predstavnik Sveučilišta u Splitu, Pravni fakultet u Splitu Predstavnik Ministarstva pravosuđa i uprave Predstavnik Ministarstva vanjskih i europskih poslova Predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Da

<p>Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?</p> <p>Ako nije, zašto?</p>	<p>Nacrt je objavljen na stranicama Središnjeg državnog portala e-Savjetovanja, u trajanju od 30. ožujka do 28.travnja 2022.</p>
<p>Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?</p>	<p>Nije bilo očitovanja na Nacrt prijedloga zakona.</p>
<p>ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI</p> <p>Primjedbe koje su prihvaćene</p> <p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>Nije bilo primjedbi na Nacrt prijedloga zakona.</p>
<p>Troškovi provedenog savjetovanja</p>	<p>Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.</p>

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PRIJEDLOGA PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

1. Naziv prijedloga propisa

Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece

2. Stručni nositelj izrade prijedloga propisa

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

3. Veza s Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije

Predviđeno Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2022. godinu.
Rok: II. kvartal 2022.

4. Preuzimanje odnosno provedba pravne stečevine Europske unije

a) Odredbe primarnih izvora prava Europske unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije
članak/članci 81

b) Sekundarni izvori prava Europske unije

Uredba Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece (SL L 178, 2.7.2019.)

32019R1111

c) Ostali izvori prava Europske unije

-

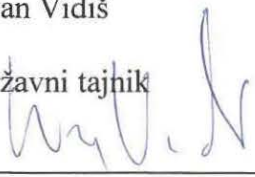
5. Prilog:

-

Potpis EU koordinатора stručnog nositelja izrade prijedloga propisa, datum i pečat

Ivan Vidiš

državni tajnik

(potpis)

27. 4. 2022

(datum i pečat)

Potpis EU koordinatora Ministarstva vanjskih i europskih poslova, datum i pečat

Andreja Metelko-Zgombić

Državna tajnica za Europu

0,2

(potpis)

4. 5. 22.

(datum i pečat)

